

FASİKÜL

1

**T.C. İNKILAP TARİHİ
VE
ATATÜRKÇÜLÜK**

T.C İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

Ünite	Soru Numaraları	İçerdiği Kazanımlar
1. ÜNİTE	1,2,3,4,5,6,7	8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi sosyal durumunu kavrar.
	8,9,10,11,12	8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
	14,15,19	8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri olayları kavrar.
	16,17,18,19,20	8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.
2. ÜNİTE	1,2,3	8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.
	4,5,6,7,8,9,10	8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.
	11,12,13,14	8.2.3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması uygulanması karşısında Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in halkın tutumunu analiz eder.
	15,16,17,18	8.2.4. Kuvayı Milliye'nin oluşum sürecini sonrasında meydana gelen gelişmeleri kavrar.
	19,20,21,22,23,24,25	8.2.5. Milli Mücadelenin hazırlık döneminde Mustafa Kemal'in yaptığı çalışmaları analiz eder.
	26,27,28,29,30,31	8.2.6. Misakımillinin kabulünü Büyük Millet Meclisi'nin açılışını vatanın bütünlüğü esası ile ulusal egemenlik tam bağımsızlık ilkeleri ile ilişkilendirir.
	32,33,34,35,36	8.2.7. Büyük Millet Meclisi'ne karşı ayaklanmalar ile ayaklanmaların bastırılması için alınan tedbirleri analiz eder.
	37,38,39,40	8.2.8. Mustafa Kemal'in Türk milletinin Sevr Antlaşmasına karşı tepkilerini değerlendirir.
3. ÜNİTE	1,2,3,4,5	8.3.1. Milli Mücadele Döneminde Doğu Cephesi Güney Cephesinde meydana gelen gelişmeleri kavrar.
	6,7,8,9,10,11,12	8.3.2. Milli Mücadele Döneminde Batı Cephesinde meydana gelen gelişmeleri kavrar.
	13,14	8.3.3. Milli Mücadele'nin zor bir döneminde Maarif Kongresi yapan Atatürk'ün, milli çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.
	15,16,17	8.3.4. Türk milletinin milli birlik, beraberlik dayanışmasının bir örneği olarak Tekalifi Milliye Emirleri doğrultusunda yapılan uygulamaları analiz eder.
	18,19,20,21,22,23,24	8.3.5. Sakarya Meydan Savaşı'nın kazanılmasında Büyük Taarruzun başarılı olmasında Mustafa Kemal'in rolüne ilişkin çıkarımlarda bulunur.
	25,26,27,28	8.3.6. Lozan Antlaşması'nın sağladığı kazanımları analiz eder.
	29,30	8.3.7. Milli Mücadele Döneminin siyasi, sosyal ve kültürel olaylarının sanat edebiyat ürünlerine yansımalarına kanıtlar gösterir.

1. XV. yüzyıldan başlamak üzere farklı alanlarda meydana gelen gelişmeler ve değişiklikler günümüzün güçlü Avrupa'sının temellerini oluşturarak şekillendirmiştir. Bu dönemde yeni kıtaları keşfeden Avrupalı devletler keşfettikleri bölgelerdeki kaynakları kendi ülkelerine taşıyarak zenginleşmiştir. Zenginleşme ile birlikte gerçekleşen ekonomik kalkınma da bilim, sanat ve edebiyat alanlarındaki gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Yaşanan gelişmeler ile birlikte akıl ve bilim ön plana çıkıp, dogmatik düşünceler sorgulanmaya başlanınca bu sürecin ardından Katolik Kilisesi kendisini düzelterek eğitim, bilim, siyaset gibi alanlardan elini çekmek zorunda kalmıştır. Kilisenin baskısının kalkmasıyla birlikte aklın ve bilimin rehberliğindeki yaşanan aydınlanma kıta ülkelerinde kendini hissettirmiştir. Yaşanan bu gelişmelerin yanında sermaye ve bilgi birikiminin artmasıyla gelişen teknoloji sonrasında buharlı makinelerin üretimde kullanılmaya başlaması Avrupa ülkelerinin hızla gelişerek güçlenmesini sağlamıştır.

Bu metinde Avrupa'nın gelişmesinde etkili olan aşağıdaki gelişmelerden hangisine değnilmemiştir?

- A) Sanayi İnkılabına
B) Coğrafi Keşiflere
C) Aydınlanma Çağı'na
D) Fransız İhtilali'ne

2. Aşağıda bazı Balkan devletlerinin görüşlerine yer verilmiştir.

Sırp halkı olarak Fransız İhtilali'nin etkileriyle Osmanlı Devleti'nden ayrılıp, kendi devletimizi kuruyoruz.

Romanya halkı olarak artık kendi ulus devletimizi kurma zamanı gelmiştir. Osmanlı Devleti'nden kopuyoruz.

Yunan halkı olarak Osmanlı Devleti'ne savaş açtık. Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik düşüncesinin etkisiyle topraklarımız artık Osmanlı'dan bağımsız olacak.

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ne olan önemli etkilerinin başında milliyetçilik unsuru yer alır.

Buna göre milliyetçilik etkileriyle Osmanlı Devleti'nde;

- I. Toprak kayıpları yaşanmıştır.
II. Dağılma süreci hızlanmıştır.
III. Askeri güç artmıştır.

gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III

3.

Sanayi İnkılabı, XVIII-XIX. yüzyıllarda İngiltere’de meydana gelmiştir. Kısa sürede bütün Avrupa’yı etkisi altına alan Sanayi İnkılabı’ndan Avrupa ile ilişkileri olan diğer devletler gibi Osmanlı Devleti de hem olumlu hem de olumsuz bir şekilde etkilenmiştir. Sanayi İnkılabı’nın Osmanlı Devleti’ne olumsuz etkileri şu şekilde sıralanabilir.

- Avrupa’nın ucuz fabrika ürünleri ile rekabet edemeyen Osmanlı esnafının el tezgâhları ve küçük atölyeleri kapanmaya başlamıştır.
- Osmanlı Devleti toprakları Avrupa devletlerinin açık pazarı haline gelmiştir.
- Hammadde ve pazar arayışının artması Osmanlı Devleti’nin toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.
- Ülkede işsiz kalanların sayısında artış yaşanırken, ticari faaliyetlerde zayıflamıştır.

Yaşanan bu olumsuzluklar aşağıdaki alanlardan hangisi yönüyle Osmanlı Devleti’ni etkilememiştir?

A) Dinî

B) Sosyal

C) Siyasî

D) Ekonomik

4.

Türk devlet geleneğinde hükümdar tartışılmaz bir otorite sahibiydi. İhtiyaca göre bakanlar kurulu işlevine sahip kurumlar olsa da bu kurumlar danışma kurumu olmaktan öteye gidememiş, son söz daima hükümdara ait olmuştur. Ancak zaman içerisinde meydana gelen gelişmeler Osmanlı Devletinin idarî sistemini de etkilemiştir. Örneğin;

- Sened-i İttifak’a göre hükümdarın yetkileri ilk kez sınırlandırılmış,
- Tanzimat Fermanı’na göre yasalar önünde herkes eşit kabul edilmiş,
- Islahat Fermanı’na göre gayrimüslimlere de siyasal haklar verilmiş,
- Meşrutiyet’in ilanıyla Türk tarihinde ilk defa anayasa hazırlanmıştır.

Bu gelişmelerden hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?

- A) Çağdaş gelişmelere uygun hukukî düzenlemeler yapılmıştır.
- B) Hükümdarın siyasal otoritesine son verilmiştir.
- C) Egemenliğin kaynağı hükümdardan halka geçmiştir.
- D) Halkın demokratikleşme isteklerine uygun anayasal düzenlemeler yapılmıştır.

5.

Osmanlı Devleti, kuruluşundan 18. yüzyıla kadar dünya devletleri arasındaki güçlü konumunu ve üstünlüğünü sürdürmeyi başardı. Fakat bu yüzyıldan sonra hem devlet içindeki hem de Avrupa'daki değişikliklerin etkisiyle gücünü kaybetmeye başladı. Ülkenin kötü yönetilmesi, üst üste yaşanan toprak kayıpları ve Avrupa'daki teknolojik gelişmelerin yeterince takip edilmemesi gibi olaylar Osmanlı Devleti'nin yıkılma sürecini hızlandırdı. Avrupa'da eğitim kurumları ve yöntemleri modernleştirilmiş, toplumun ihtiyaçlarına cevap verir hale getirilmişti. Osmanlı Devleti'nde ise eğitim istenilen düzeyde geliştirilememiş ve modernleştirilememişti. Bu da toplumun teknolojik gelişmeler için gerekli olan bilgi ve yöntemleri kazanmasını olumsuz etkilemişti. Osmanlı Devleti uzun süre Batı'nın diplomasi yöntemlerine de ilgi göstermemişti. Bunun sonucunda sınırları dışında gelişen olayları izleyememiş, Avrupa devletlerinin kendisi hakkındaki politikalarını doğru olarak öğrenememişti. Avrupa'da gerçekleşen Sanayi İnkılabı sonucunda ortaya çıkan teknolojik, ekonomik ve bilimsel gelişmelere de kapalı kalmıştı.

Avrupa'nın büyük fabrikalarında üretilen bol ve ucuz ürünler Osmanlı pazarlarındaki yerini almıştı. Osmanlı'nın el işçiliğine dayanan küçük sanayisi Avrupa'daki fabrikalarla rekabet edememiş, bu durum Osmanlı ekonomisinin çökmesine neden olmuştu.

Verilen bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti ekonomik olarak Avrupa'nın gerisinde kalmıştır.
- B) Osmanlı'da çağdaş yöntemlere dayalı bir eğitim sistemine geçmiştir.
- C) Avrupa'daki teknolojik gelişmeler Osmanlı ekonomisini olumsuz yönde etkilemiştir.
- D) Yaşanan iç ve dış sorunlar Osmanlı Devleti'nin güç kaybetmesine neden olmuştur.

6. Osmanlı Devleti'nin çöküş sürecinde devletin varlığını sürdürmek ve dağılmasını önlemek için bazı fikir akımları geliştirilmiştir.

I	II
XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nden ayrılarak kendi ulus devletlerini kurmak isteyen azınlıklar isyan çıkarmış bu durum Osmanlı Devleti'nin parçalanma sürecini hızlandırmıştır. Bazı Osmanlı aydınları devletin parçalanmasını engellemek için dil, din, ırk ayrımı gözetmeden herkese eşit hakların verilmesini savunmuştur.	Bazı aydınlar da Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayanları hangi din ve milletten olursa olsun kaynaştırarak bir "Osmanlı Milleti" oluşturma düşüncesini savunmuştur. Osmanlı milletinin içindeki herkesin aynı hak ve sorumluluklara sahip olacağını belirten düşüncüyü ortaya koyan bu aydınlar "Osmanlı Vatan-daşlığı" ilkesini benimsemiştir.

Buna göre tabloda verilen fikir akımlarının ortak noktasının öncelikle aşağıdakilerden hangisinin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Sömürgecilik faaliyetlerinin
- B) Rönesans hareketlerinin
- C) Coğrafi Keşiflerin
- D) Fransız İhtilali'nin

7. **Mustafa Kemal'in doğduğu yıllarda Selanik şehrinin bazı özellikleri şunlardır:**

- Selanik'te, çoğunluğu Türkler olmak üzere Rum, Bulgar, Ermeni, Yahudi ve Sırlar yaşamakta, şehirde çeşitli dillerde gazete ve dergiler yayınlanmaktaydı.
- Osmanlı Devleti'nde 19. yüzyıla kadar huzur ve güven içerisinde yaşayan bu milletler, Fransız İhtilali'nden etkilenerek çatışma ortamına sürüklenmişlerdir.
- Selanik, Rumeli'de Ege Denizi kıyısında yer alan ve Osmanlı Devleti'ni Avrupa'ya bağlayan önemli bir kavşak kentiydi. Kara, deniz ve demiryolu ulaşımı gelişmişti. Üsküp, Belgrad, Manastır ve İstanbul'a demir yolu ile bağlıydı.

Buna göre Selanik şehri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin en gelişmiş kenti olduğuna
- B) Farklı etnik kimliklerin bir arada yaşadığına
- C) Zengin bir kültürel yapının oluştuğuna
- D) Milliyetçilik fikirlerinin etkilediği şehir olduğuna

8.

19. yüzyıla gelindiğinde Osmanlı Devleti'nde birbirinden çok farklı müfredat uygulayan okullar bulunmaktadır. Bu okullar içerisinde en yaygın olanı klasik eğitim kurumu olarak adlandırılan daha çok dinî ağırlıklı eğitim veren medreselerdir. Bunun yanında Tanzimat Fermanı sonrasında açılan ve Avrupa tarzı eğitim veren modern okullar da bulunmaktadır. Modern eğitim veren okulların büyük çoğunluğunu askerî okullar oluşturmaktadır. Bu okulların dışında ülke içerisinde yaşayan azınlıklara ait azınlık okulları ile farklı devletler tarafından açılmış yabancı okullarda bulunmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde bulunan farklı okul türlerinde verilen eğitim sonucunda,

- I. Azınlıkları devlete olan bağlılığı artırılmıştır.
- II. Asker yetiştirmek için açılan okullar çağın gerisinde kalmıştır.
- III. Toplum içerisinde birlik ve beraberlik sağlanmıştır.
- IV. Osmanlı Devleti'nde eğitimde birlik sağlanamamıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I, II ve III
- B) I, II ve IV
- C) II, III ve IV
- D) I, II, III ve IV

9.

Mustafa Kemal, Selanik Askerî Rüştiyesinden sonra 13 Mart 1896'da Manastır Askerî İdadisi'ne girdi. 3 yıl süren eğitimi sırasında tanık olduğu olaylar, onun ilerleyen yaşamında kişiliği üzerinde de belirleyici rol oynamıştır. Yunanistan'ın Rumları Türk devleti aleyhinde isyana teşvik etmesi üzerine Türk ve Yunan orduları karşı karşıya gelmiştir. Bu sırada idadide henüz 2. sınıf öğrencisi olan Mustafa Kemal de vatan savunmasına gönüllü olarak katılmak istemiştir.

Buna göre Manastır Askerî İdadisinde aşağıdaki olaylardan hangisi Mustafa Kemal'in vatan sevgisi kazanmasında diğerlerinden daha fazla bir etkiye sahip olmuştur?

- A) Ömer Naci sayesinde edebiyatla ilgilenmesi
- B) Yabancı dil öğrenme konusunda büyük gayret göstermesi
- C) 1897'de yaşanan Osmanlı-Yunan Savaşı'nın yaşanması
- D) Namık Kemal ve Mehmet Emin Yurdakul'un milliyetçilik konulu şiirleri

10.

Harp Akademisi'nde Mustafa Kemal'in sınıf arkadaşı olan Asım Gündüz, Mustafa Kemal'i şöyle anlatıyor. "Doğup büyüdüğü Selanik'in Batı'ya daha çok bağlantılı bulunması sebebiyle olacak, dikkat çeken fikirleri vardı. Etrafına topladığı arkadaşlarıyla cesaretle konuşur ve onları güzel konuşmasıyla kısa zamanda tesiri altına alırdı... Bizler vatan, millet ve Türklük fikirlerini ilk defa Harp Akademisi sıralarında ondan duymuştuk."

Bu anlatımdan hareketle Mustafa Kemal'in;

- I. Milliyetçilik,
- II. Hatiplik,
- III. Vatanseverlik

kişilik özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

13.

Mustafa Kemal, Tefvik Fikret hakkında; Ben Fikret'e yetişemedim, onu biz mektep sıralarında okurduk, "Ben inkılâp ruhunu ondan aldım." demiştir.

Vatan, millet ve hürriyet kavramları üzerinde duran ünlü şair ve yazar Namık Kemal, Türk milliyetçiliğinin üçü kişileri arasında yer almıştır. Mustafa Kemal gençlik yıllarından itibaren şairin şiirlerini dilinden düşürmemiştir.

Mehmet Emin Yurdakul öncelikle milli kültür ve beraberliği temel alan düşünceleriyle ön plana çıkmıştır. Şairin "Ben bir Türk'üm, dinim, cinsim uludur" mısrasıyla başlayan şiirinde Mustafa Kemal ilk defa milli benliğini bulduğunu ifade etmiştir.

Bu şair ve yazarların özellikleri göz önüne alındığında Mustafa Kemal'i aşağıdaki alanların hangisinde etkiledikleri söylenemez?

A) Milliyetçilik

B) İnkılapçılık

C) Cumhuriyetçilik

D) Vatanseverlik

14.

Mustafa Kemal hem içinde yaşadığı toplumun siyasî ve toplumsal yapısını bilen hem de okuduğu eserler sayesinde dünyadaki siyasî ve toplumsal düşünceler hakkında bilgi sahibi olan bir devlet adamıdır. Jean Jaek Rousseau'nun, "Toplumsal Sözleşme" isimli eseri Mustafa Kemal'in millî egemenlik ve cumhuriyet fikrinin olgunlaşmasına katkı sağlamıştır. Mustafa Kemal'in 1 Aralık 1921'de TBMM'deki konuşmasında Fransız düşünürün görüşlerine yer verdiğini görmekteyiz.

Bu açıklamadan hareketle Fransız düşünürünün Mustafa Kemal'i hangi alanda daha fazla etkilediği söylenebilir?

A) Siyaset

B) Felsefe

C) Askeri

D) Eğitim

15.

Mustafa Kemal'in fikir hayatının gelişmesinde içinde bulunduğu dönemin olayları büyük rol oynamıştır. Mustafa Kemal Osmanlı Devleti'nin parçalanma ve çöküş sürecini yaşadığı bir dönemde dünyaya gelmiştir. Onun doğup büyüdüğü günlerde Osmanlı Devleti ve dünya iki büyük gelişmenin etkisi altındaydı. Bunlardan biri Fransız İhtilâli diğeri ise Sanayi İnkılabı'ydı. Fransız İhtilâli sonrasında ortaya çıkan milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı Devleti'nin Balkan topraklarında yaşayan azınlıklar, bağımsızlık amaçlı isyan etmeye başlamıştır. Bu olaylar Mustafa Kemal'in imparatorlukların parçalandığını görmesini ve ulus devlet modelini benimsemesini sağlamıştır. Mustafa Kemal Manastır Askeri İdadisi'nde eğitim görürken 1897 Türk - Yunan Savaşı yaşanmıştır. Mustafa Kemal yaşı küçük olmasına rağmen bu savaşa katılmak istemiştir. Bu savaşta Türk ordusu savaş meydanında zafer kazanmasına rağmen barış masasında istediğini elde edememiştir. Bu olay Mustafa Kemal'de kazanılan askeri başarıların, siyasi başarılarla tamamlanması gerektiği düşüncesinin oluşmasında etkili olmuştur.

Buna göre Mustafa Kemal'in etkilendiği alanlar arasında,

- I. Milli egemenlik,
- II. Özgürlük,
- III. Vatan sevgisi

yukarıda verilen unsurlardan hangileri yer almaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve III

16.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin baskılarına dayanamayan II. Abdülhamit yaklaşık otuz yıl aradan sonra 1908 yılında Mebusan Meclisi'ni yeniden açmış ve böylece II. Meşrutiyet Dönemi başlamıştır. Ancak bu dönemde İttihat ve Terakki Cemiyeti yönetime tam olarak hâkim olamamıştır. Öte yandan o günlerde meşrutiyet yönetimine karşı yazılar yazan Serbesti Gazetesi'nin başyazarı öldürülmüştür. Meşrutiyet karşıtı çevreler cinayetten İttihat ve Terakki Cemiyetini sorumlu tutarak İstanbul'da büyük bir ayaklanma çıkarmıştır. 1909 yılının nisan ayında çıkan ve tarihe 31 Mart Vakası diye geçen bu olay üzerine meşrutiyeti korumak isteyen İttihat ve Terakki üyesi subaylar Selanik'te, Hareket Ordusu adında bir ordu hazırlamıştır. Başkanlığını Mahmut Şevket Paşa'nın ve kurmay başkanlığını Mustafa Kemal'in yaptığı bu ordu, İstanbul'a gelerek isyanı bastırmıştır. II. Abdülhamit isyanı bastırmada gerekli gayreti göstermediğinden tahttan indirilerek, yerine V. Mehmet Reşat getirilmiştir. 31 Mart isyanını bastırmayı başaran İttihat ve Terakki Cemiyeti, Osmanlı yönetiminde daha etkin hale gelmiştir.

Metinden yararlanılarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İsyen saltanat düzeninin yeniden gelmesini isteyenler tarafından desteklenmiştir.
- B) 31 Mart Olayı'ndan sonra padişahın devlet yönetimdeki etkinliği tamamen sona ermiştir.
- C) Mustafa Kemal'in ayaklanmayı bastıran orduda yer alması onun Meşrutiyet yanlısı olduğunu gösterir.
- D) Meşrutiyet yönetiminin ilan edilmesi İttihat ve Terakki Cemiyetinin bir başarısı olarak kabul edilebilir.

17.

1911'de İtalyanlar, Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'da kalan son toprağı Trablusgarp'ı işgal ederek sömürge haline getirmek istiyorlardı. Osmanlı Devleti'nin bölgeye asker gönderme ihtimali yoktu. Mustafa Kemal ve bir grup Türk subayı, Trablusgarp'ı savunmak için gönüllü olarak bölgeye gitmişlerdi. Trablus'ta bir milis savaşı yapılıyordu. Bölgenin yerli halkı özellikle Sunisilerle güç birliğı yapan Mustafa Kemal her türlü zorluğa göğüs gererek Derne'de üstün İtalyan ordusuna karşı savunma cephesi oluşturmayı başardı. Bir kamp kurdu ve oluşturduğu basimevinde "El-cihad" (Kutsal Savaş) adlı bir gazete yayımladı. Yöredeki kabilelerin çocuklarını bu kampta eğitti. Derne ve Tobruk'ta İtalyanların ilerleyişini durdurdu. Fakat 1912 Uşi Antlaşması'yla Trablusgarp, İtalyanların eline geçti.

Parçada verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'deki hakimiyetinin kaybolduğına
- B) Mustafa Kemal'in vatanseverlik örneğı gösterdiğine
- C) Osmanlı Devleti'nin 20. yüzyıl başlarında gücünün azaldığına
- D) Mustafa Kemal'in Trablusgarp Savaşı'nda teşkilatçı özelliğine

18. Aşağıda Gustav von Hochwächter'in, "Balkan Savaşı Günlüğü" adlı eserinden bir bölüm verilmiştir.

Balkan Savaşları, Rus Çarlığı'nın Balkanlar ve Kafkasya'da Osmanlı Devleti aleyhine yayılma projesinin son aşaması olarak kabul edilebilir. Savaşın temelleri, Avrupa'da kalan ve Trakya'dan Arnavutluk'a bir koridor oluşturan son Osmanlı topraklarını paylaşmak üzere Rusya'nın desteklediğı Sırbistan ile Bulgaristan'ın imzaladığı ve daha sonra Yunanistan'ın da katıldığı gizli bir anlaşmayla atılmıştı. Trablusgarp Savaşı'nın sürdüğü sıralarda, bazı isyancı Arnavutları koruyan Karadağ, Osmanlıların sınırlarını ihlal ettiğı gerekçesiyle 8 Ekim 1912'de Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti. Osmanlı hükümeti de 18 Ekim'de Karadağ ile onunla aynı cephede olduklarını ilan eden diğer Balkan devletlerine savaş açtı. Batıdan Sırbilerin, güneyden Yunanların ve doğudan Bulgarların saldırı ile devam eden savaşta Osmanlı Devleti büyük bir yenilgi alarak Trakya'da Midye-Enez sınırına kadar çekildi.

Alıntıdan hareketle Balkan Savaşları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'ne karşı kurulan ittifakta Rusya etkilidir.
- B) Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki varlığı sona ermiştir.
- C) Osmanlı Devleti'nin sınırlarında değişiklikler yaşanmıştır.
- D) Osmanlı Devleti bu savaşta birçok devletle savaşmıştır.

19. Osmanlı Devleti, genç ve başarılı bir subay olan Mustafa Kemal'i;

- Yüzbaşı (Kolağası) rütbesinde iken, 12 - 18 Eylül 1910' da Fransa'da Pikardi bölgesindeki yapılan tatbikata (Picardie Manevralarına) gözlemci olarak görevlendirmiş,
- Binbaşı rütbesinde iken de 27 Ekim 1913 - 20 Ocak 1915 tarihleri arasında Bulgaristan'da Sofya Ataşemiliterliği (askerî elçilik) ile görevlendirmiştir.

Mustafa Kemal'in farklı zamanlarda yaptığı yurtdışı görevleri aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Kültürel B) Ticarî C) Sosyal D) Askerî

20.

"Mustafa Kemal'in hayatının ilk aşamalarına askerlik hakimdir ve kendisinin askeri deha sahibi olduğu konusunda hiç şüphe yoktur. Amirlerinin gözünde popüler olmamasına rağmen çabuk yükseldi. Askerî dehası en iyi olarak şu beş nitelikte tanımlanabilir:

1. Kişisel cesaret
2. Olayların gidişini değerlendirerek sonucunu tespit edebilme
3. Sabır ve kendi hareketlerinin en etkili olabileceği zamanı kavrayış
4. Düşman kuvvetlerinin gücünü objektif biçimde ve doğru olarak değerlendirme kabiliyeti
5. Mantık ve zeka gücüne büyük önem vermesidir."

Amerikalı öğretim görevlisi Richard D. Robinson'un "Birinci Türkiye Cumhuriyeti" adlı eserinde söylediği bu sözlerden yola çıkarak Mustafa Kemal'in,

- I. Evrensellik,
- II. Gerçekçilik,
- III. İleri görüşlülük

kişilik özelliklerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III

1. Birinci Dünya Savaşı'nın çıkmasının pek çok nedeni olup bunları genel ve özel sebepler altında şu şekilde toplamak mümkündür.

Genel Sebepler	Özel Sebepler
→ Devletlerin hammadde ve pazar arayışı sonrasında ortaya çıkan sömürgecilik yarışı	→ Almanya ve İngiltere arasında ekonomik çekişme
→ Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan milliyetçilik akımı	→ Fransa'nın Alsas-Loren'i Almanya'dan geri almak istemesi
→ Çıkar çatışmaları sonrasında devletler arasındaki bloklaşmalar ve silahlanma yarışı	→ Rusya'nın Balkanlar'ı kendi yönetimine geçirmek için izlediği Panslavizm politikası
	→ Bulgaristan'ın II.Balkan Savaşı'nda kaybettiği yerleri almak için Almanya'ya yaklaşması
	İtalya'nın Ege Denizi'ne ve Balkanlar'a hâkim olma isteği
	→ Avusturya-Macaristan'ın, Rusya'nın Balkanlar'daki ilerleyişinde rahatsız olması ve veliahdın bir Sırp tarafından öldürülmesi

Tabloda verilen bilgilerden yararlanarak savaşın başlamasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylemez?

- A) Devletlerin izlediği siyasi politikaların
B) Milletler arasındaki kültürel benzerliklerin
C) Sanayi İnkılabı'nın ortaya çıkardığı sonuçların
D) Devletler arasında yaşanan ekonomik rekabetin

2.

Osmanlı Devleti, I.Dünya Savaşı öncesi bloklaşmalarda şu yolları izlemiştir.

İlk önce İngiltere'ye ittifak teklifinde bulunmuştur. Ancak İngiltere, Yakın Doğu'daki çıkarları için Rusya ile ortak hareket etmeye başlamıştır. Rusya'nın uygulamak istediği politikaların Osmanlı topraklarından geçmesi, İngiltere'nin Osmanlı Devleti ile ittifakını zora sokmuştur.

1914'te Dâhiliye Nazırı Talat Bey, Rus Dışişleri Bakanına Rusya'nın ittifakla ilgili ne düşündüğünü sormuştur. Bu teklife prensip olarak sıcak baktığını belirten Rusya, iki hafta sonra teklife olumsuz yanıt vermiştir.

Osmanlı Devleti, Almanlarla gizli ittifak antlaşmasını imzaladıktan sonra genel seferberlik ilan edip, I. Dünya Savaşı'na Almanya yanında girmiştir.

Buna göre Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı öncesi;

- I. İttifak arayışlarına girmiştir.
II. İngiltere çıkarları gereği yanına almamıştır.
III. Bloklaşmaların içinde yer almıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız III
D) I, II ve III

3.

Birinci Dünya Savaşı başladığında tarafsızlığını ilan eden Osmanlı Devleti, savaş öncesinde başlattığı müttefik arayışlarının neticesi olarak Almanya'nın savaşa girmesinin ardından 2 Ağustos 1914'te Almanya ile gizli bir antlaşma imzalandı. Bu antlaşmaya göre Almanya Rusya ile savaşa girerse Osmanlı Devleti de Almanya'nın yanında savaşta yer alacak, eğer Osmanlı devleti bir saldırıya uğrarsa Almanya silahlı yardımda bulunacak ve Alman ıslah heyeti Osmanlı ordusunun sevk ve idaresinde etkili olacaktı. Anlaşmanın imzalandığı günden bir gün önce Almanya, Rusya ile savaşa tutuştuğundan anlaşma hükümlerine göre Osmanlı Devleti'nin de Rusya'ya savaş açması gerekirdi. Ancak hükümet silahlı tarafsızlığını ilan etti. Boğazlar için alınan kısmi seferberlik kararı, ittifak anlaşmasının imzalanmasından sonra genel seferberliğe dönüştü. Ayrıca boğazlar bütün devletlerin savaş gemilerine kapatıldı. 1 Ekim 1914 tarihinden itibaren Osmanlı Devleti kapitülasyonların tamamen kaldırılmış olduğunu bütün dünyaya ilan etti.

Bu bilgilerden yola çıkılarak savaşın başlamasının ardından Osmanlı Devleti'nin yaptığı çalışmalara bakılarak,

- I. Osmanlı Devleti'nin siyasi yalnızlıktan kurtulduğu,
- II. İttifak antlaşmasının sorumluluklarını yerine getirdiği,
- III. Osmanlı ordusunun yönetiminin Almanlara devredildiği,
- IV. Ekonomik bağımsızlık yönünde önemli kararların alındığı

çıkarımlardan hangilerine ulaşamaz?

A) I ve II

B) II ve III

C) I ve III

D) II, III ve IV

4.

Osmanlı Devleti, XX. yüzyıl başlarına kadar toprak kayıpları yaşamaya devam etmekteydi. 1911 - 1912 yılları arasındaki Trablusgarp Savaşı, 1912 - 1913 yılları arasındaki Balkan Savaşları yenilgiyle sonuçlanmış ve Osmanlı Devleti stratejik değeri yüksek olan topraklarının önemli bir bölümünü kaybetmiştir. Devlet adamları, ilerleyen dönemlerde bu kayıplarla ilgili devlet politikası olarak kararlar almışlardır.

Buna göre, Osmanlı Devleti'nin 1914 - 1918 yılları arasında yaşanan I. Dünya Savaşı'na katılmasına sebep olan gerekçelerden hangisi söylenebilir?

- A) Kapitülasyonları kaldırmak
- B) Sömürge elde etmek
- C) Askerî üstünlüğünü kanıtlamak
- D) Kaybettiği toprakları geri almak

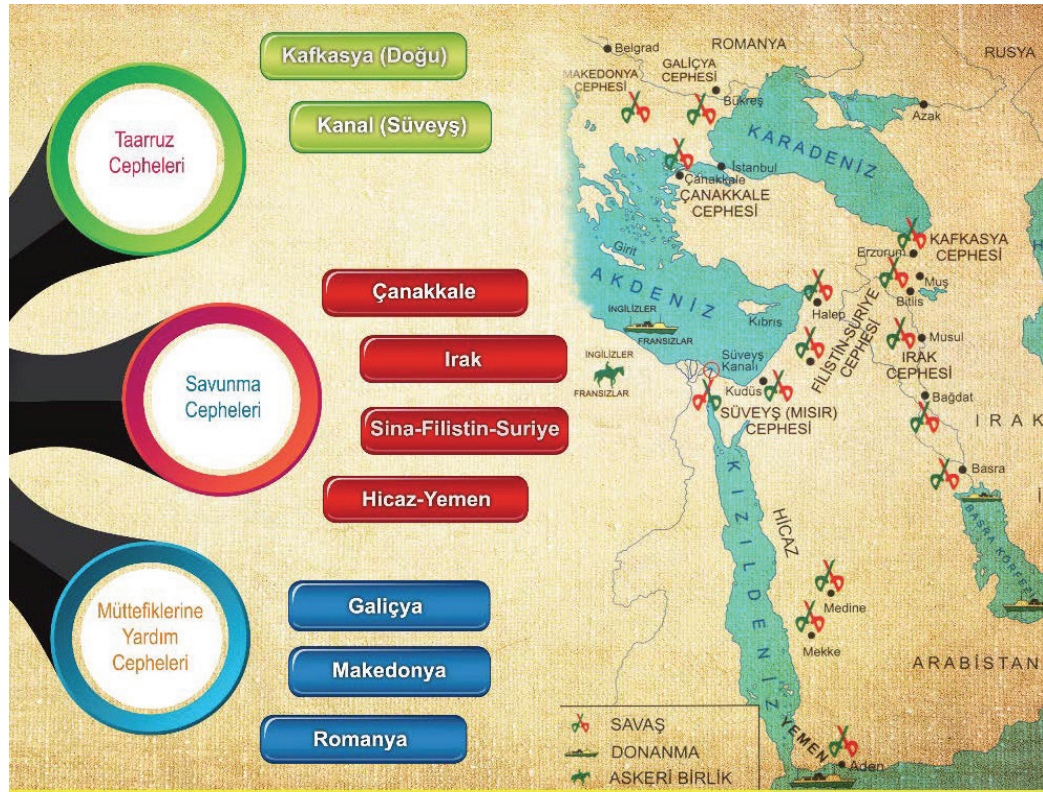
5. I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın, Osmanlı Devleti'ni kendi yanına çekmek istemesinin nedenleri şunlardır:
- Osmanlı'nın sahip olduğu petrol kaynaklarını kullanmak istemesi
  - Yeni cephele açarak savaşı geniş alana yaymak istemesi
  - Halifenin cihat ilan etme gücünden faydalanmak istemesi
  - Osmanlı Devleti'nin asker sayısının fazla olması
  - Boğazları kullanarak Rusya'nın müttefikleriyle olan bağlantısını kesmek istemesi

Buna göre Almanya'nın Osmanlı'yı kendi yanında savaşa çekmek istemesinde,

- Savaş yükünü hafifletmek,
  - Osmanlı'nın jeopolitik konumundan faydalanmak,
  - Osmanlı'nın teknolojik gücünden yararlanmak
- amaçlarından hangileri yer alır?**

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) I, II ve III

6. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti taarruz, savunma ve müttefiklerine yardım etmek amacıyla farklı cephelede savaşmıştır.

Yalnız görselde yer alan bilgilerden yararlanarak Osmanlı Devleti'nin savaştığı cephelele ile ilgili;

- Farklı kıtalarda yer alan cephelelede savaşmıştır.
- Deniz üzerindeki su yollarında hem savunma hem de taarruz cephelelede savaşmıştır.
- Osmanlı ordusu en fazla askeri kaybı müttefiklerine yardım amacıyla gidilen cephelelede vermiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III   D) I, II ve III

7. Mustafa Kemal'in savaş alanlarında üç ayrı yer ve zamanda verdiği üç kritik kararın ayrı ve önemli bir yeri vardır. Bunlar şu kararlardır.

1. Olay: Çanakkale Savaşlarında Osmanlı ordusu zor durumdayken Alman Liman von Sanders'ten tüm ordunun komutasını almış ve düşmanla yapılan savunma savaşlarındaki kararlı tutumu ve ordunun sevk ve idaresindeki başarıları Çanakkale'de savaşın kazanılmasında etkili olmuştur.

2. Olay: Mustafa Kemal, ordunun Sakarya Nehri gerisine çekilmesini emretti. Ordu, Mustafa Kemal'in bu kritik kararı neticesinde Sakarya doğusuna çekilmiş, zorlu çatışmalar sonunda Yunan ordusunun taarruz etme yeteneğini kırmış ve savaşın kaderini değiştirmiştir.

3. Olay: Büyük Taarruz'da asıl taarruz bölgesine azami kuvvet yığılacak, taarruz baskın şeklinde başlatılacak, düşmanın asıl kuvvetlerine peş peşe şiddetli darbeler vurulacak ve Yunan ordusu bölgeye müdahale etmeden cephe yarılacaktı. Savaş Mustafa Kemal'in tasarladığı gibi gelişti ve tarih onun istediği gibi yazıldı.

Buna göre Mustafa Kemal'in kişilik özelliklerinden hangisine vurgu yapıldığı söylenebilir?

- A) Yöneticiliği   B) Açık sözlülüğü   C) Gerçeği arama gücü   D) Eğitimciliği

8.

“Savaş Zamanında Hükümet Uygulamalarına Karşı Gelenler İçin Asker Tarafından Uygulanacak Önlemler Hakkına Geçici Kanun” adıyla yayımlanan daha bilinen ismiyle “Tehcir Kanunu” savaş sırasında cephe gerisinde oluşan isyan ve ayaklanmaları önlemek amacıyla 27 Mayıs 1915 tarihinde çıkarılmıştır.

Tehcir Kanunu'nun birinci maddesi ile; ordu, kolordu ve fırka komutanlarına, savaş sırasında Hükümetin emirlerine, ülkenin savunulmasına ve huzurun korunmasına karşı çıkanlara, silahlı saldırı veya direnişte bulunanlara karşı derhal askeri önlem alma, tecavüz ve direniş sırasında isyancıları yok etme yetkisi vermektedir. İkinci madde ile de aynı komutanlara, casusluk ve vatana ihanet ettikleri anlaşılan köy ve kasaba halkını, tek tek veya toplu halde başka yerlere sevk ve iskân ettirme yetkisi vermektedir.

Bu bilgilerden yola çıkılarak,

- I. İsyancıları önlemek için Tehcir Kanunu ile ordu mensuplarına geniş yetki verilmiştir.
- II. I. Dünya Savaşı sırasında devlet cephe gerisindeki isyanlar için önlemler almıştır.
- III. Tehcir Kanunu, Doğu Anadolu'da isyan ve karışıklık çıkaran Ermeniler için çıkarılmıştır.
- IV. I. Dünya Savaşı sırasında devlet içte isyanlarla dışta düşmanlarla mücadele etmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I, II ve III   B) I, II ve IV   C) II, III ve IV   D) I, III ve IV

11.

İttifak Devletleri Birinci Dünya Savaşı'nın birçok cephesinde yenilgiler ve ağır darbeler alarak, gücünü kaybetmiştir. Bunun üzerine savaşı sürdüremeyeceğini anlayarak Eylül 1918'de ateşkes antlaşması imzalayarak savaştan çekilen ilk İttifak Devleti Bulgaristan olmuştur. Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti'nin Almanya ile bağlantısı kesilmiş, Trakya ile İstanbul Yunanistan üzerinden gelebilecek saldırılara açık kalmıştı. Ayrıca artık kendisine bile yetmeyen ekonomisi ile Almanya'nın Osmanlı ordusuna askeri malzeme yollaması da tamamen olanaksız duruma gelmişti. Bir süre sonra diğer İttifak Devletleri gibi sonra Osmanlı Devleti'de Wilson İlkelerine doğrultusunda ateşkes antlaşması yapmak zorunda kalmıştır. Yapılan görüşmeler sonunda 30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır.

Metinde verilen bilgilerde üzerinde durulan temel durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İttifak Devletlerinin savaşı kaybetme gerekçeleri
- B) Birinci Dünya Savaşı'nı ortaya çıkaran genel nedenler
- C) Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasının nedenleri
- D) İttifak Devletleri ile yapılan ateşkes antlaşmalarının koşulları

12. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın aşağıda verilen haritasını inceleyiniz.

Bu haritaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti, boğazlar üzerindeki hâkimiyetini kaybetmiştir.
- B) İtilaf Devletleri Anadolu topraklarını eşit şekilde paylaşmıştır.
- C) Anadolu toprakları İtilaf Devletlerinin işgaline açık hale gelmiştir.
- D) İstanbul'un işgali ile Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.

13. Aşağıda Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması sonrasında ortaya çıkan duruma karşı halkın ve Mustafa Kemal'in tepkisini anlatan bilgiler verilmiştir.

Halkın tepkisi

Halkın büyük bir çoğunluğu, başlayan işgallerle beraber İstanbul Hükümeti'nin tepkisiz kalması nedeniyle kendiliğinden örgütlenmeye başladı. Halk, işgal güçleri karşısında buldukları bölgeleri korumak için direniş cemiyetleri kurdu. Miting ve protestolarla işgallerin haksızlığını tüm dünyaya duyurmaya çalıştı. Daha sonra Kuvayimillie'yi oluşturan halk işgalci güçlere karşı silahlı mücadeleye geçerek yaşadıkları toprakları korumaya çalıştı.

Mustafa Kemal'in Tepkisi

Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığında Mustafa Kemal, antlaşmanın çok ağır şartlar içerdiği ve bağımsızlıkla bağdaşmayan bir antlaşma olduğu konusunda İstanbul Hükümeti'ni uyarmaya çalıştı. Haklılığı işgallerin başlaması ile ortaya çıktı. 9 Kasım 1918'de İskenderun, İngilizler tarafından işgal edildi. Mustafa Kemal yaşanan bu gelişmeler karşısında sadrazama çektiği telgrafla işgallere karşı tepkisini belirtmiştir. 10 Kasım tarihinde ordusu lağvedildi ve Mustafa Kemal, Harbiye Bakanlığı emrine alınarak İstanbul'a çağrıldı. 13 Kasım 1918'de Mustafa Kemal, İstanbul'a geldiğinde Dolmabahçe Sarayı önlerinde demirli olan işgal donanmasını görünce: "Geldikleri gibi giderler." sözleriyle tepkisini gösterdi.

Halkın ve Mustafa Kemal'in tepkisi için söylenebilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşgallerin geçici olduğunu düşünmektedirler.
- B) Ordunun dağıtılmasına karşı çıkmaktadırlar.
- C) İstanbul Hükümeti'nin tavırlarını eleştirmektedirler.
- D) Vatanlarını koruma konusunda kararlı davranmaktadırlar.

14.

I. Dünya Savaşı'na İttifak Devletleri grubunda katılan İtalya, savaşın başlamasından sonra İtilaf Devletleriyle gizli bir anlaşma imzalayarak savaş sonunda Batı Anadolu'nun kendisine verilmesi karşılığında İtilaf Devletleri grubuna geçti. 1918'de İtalya'nın da aralarında bulunduğu İtilaf Devletleri savaşı kazandı. Yenilen devletlerle imzalanacak barış antlaşmalarının şartlarının belirlendiği Paris Barış Konferansında İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesinin kararlaştırılması, İtilaf Devletleri ile İtalya arasında anlaşmazlık yaşanmasına sebep olmuştur. Bu kararın alınmasında stratejik öneme sahip olan İzmir'in güçlü bir devlet yerine kontrol edilmesi daha kolay bir devletin kontrolüne verilmek istenmesi etkili olmuştur.

Önceden yapılan antlaşmaya aykırı olarak İzmir'in İtilaf Devletleri tarafından İtalya yerine Yunanlara verilmesinin sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunanistan'ın yayılcı politikası
- B) Kontrol edilmesi daha kolay bir devletin tercih edilmesi
- C) Gizli antlaşmaların geçersiz kabul edilmesi
- D) Yenilen devletlerin konferansa davet edilmemesi

15.

İtilaf Devletleri, Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında Osmanlı topraklarını işgale başladı. Bunun üzerine vatani düşmanlara karşı savunmak için silahlı direniş örgütleri olan "Kuvayımiliye" oluşturuldu. Büyük çoğunluğu sivil halk tarafından oluşturulan Kuvayımiliye birlikleri oluşturma düşüncesi, Yunan işgaline karşı gerçekleştirilen Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerinde ortaya çıktı. Daha sonra diğer yörelerde Kuvayımiliye birlikleri kuruldu. İlk mücadeleler ise, Fransızlara karşı Güney Cephesi'nde başladı. Bölgesel çaplı olan bu birlikler düşman ilerleyişini yavaşlatsa da düşmanı tamamen yurttan atabilecek güce sahip değildi. Bu birlikleri terhis edilmiş Osmanlı subayları komuta ediyordu. Bu birliklerde kadın, erkek her yaştan vatan sevdalısı bulunuyordu. Kuvayımiliye'nin ihtiyaçları halk tarafından karşılanıyordu.

Buna göre Kuvayımiliye birlikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İlk defa Yunan işgaline karşı ortaya atılmış bir fikirdir.
- B) Bağımsızlık isteği doğrultusunda hareket etmişlerdir.
- C) İşgalci devletlere karşı tepkilerini ortaya koymuşlardır.
- D) İşgallere karşı ulusal direniş göstermişlerdir.

16. Mondros Ateşkes Antlaşması sonrasında ortaya çıkarak milli direnişin sembolü olan Kuvayımiliye birliklerinin Milli Mücadele'de önemli yararlar sağlamakla birlikte bazı eksik yönleri de bulunmaktadır.

Kuvayımiliye birliklerinin olumlu yönleri	Kuvayımiliye birliklerinin eksik yönleri
<ul style="list-style-type: none"> • Düşmanı oyalayıp, yıpratarak ilerleyişini yavaşlatmışlardır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Askerlik tekniğinden ve askeri disiplinden yoksun oluşları.
<ul style="list-style-type: none"> • Milli Mücadele'nin örgütlenmesi ve düzenli ordunun kurulması için zaman kazandırmıştır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Belli bir merkezden yönetilmemeleri
<ul style="list-style-type: none"> • Halka moral vererek milli bilinci uyanmasına katkı sağladılar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kendi ihtiyaçlarını karşılamak için halktan zorla para ve malzeme toplamaları
<ul style="list-style-type: none"> • BMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların bastırılmasında önemli katkı sağladılar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Düzenli düşman ordularını durduracak güçten yoksun olmaları.
<ul style="list-style-type: none"> • Osmanlı ordusunun terhis edilmesi ile oluşan askeri boşluğu doldurarak düzenli ordunun kurulmasına kadar halkı korudular. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bazı Kuvayımiliye liderlerinin BMM oluşturduğu düzenli orduya katılmayı kabul etmeyerek ayaklanması • Hukuk devleti anlayışına ters davranarak suçlu gördüklerini kendileri cezalandırmaları

Buna göre Kuvayımiliye birlikleri ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Düşmanın yurttan atılmasını gerçekleştirmişlerdir.
- B) Bazı durumlarda devlet otoritesinden bağımsız hareket etmişlerdir.
- C) Osmanlı Devleti'nin halkın güvenliğini sağlayamaması üzerine oluşmuştur.
- D) Milli Mücadele'nin kazanılmasına katkı sağladıkları gibi bazı zararları da olmuştur.